SVĚTELNÉ ROKY

červenec

ZLATO

Tento německý utopický film natočil v roce 1934 režisér Karl Hartl. Film je silně ovlivněn ve svém zpracování německým expresionismem. V hlavních rolích účinkovali Hans Albers, Michael Bohnen a Brigitte Helmová.

V kanceláři sedělo pět mužů, zřejmě velice mocných a bohatých, v dobře střižených elegantních oblecích. Mezi nimi se podivně vyjímal drobný, nesmělý človíček, který nervózně žmoulal v rukou dělnickou čepici. Vyděšeně poslouchal pokyny a přikyvoval. Když mu dali do rukou balíček, zabalený do novin, vylekal se a zeptal se:"A nestane se nic profesorovi?". Sklidil pohrdlivý smích a výhrůžky, aby si to moc nerozmýšlel. Na akci má dvě minuty času.

V laboratoři profesora Achenbacha vládla napjatá atmosféra. Chystal se velice důležitý pokus, který měl potvrdit profesorovo celoživotní dílo. Měli být přítomni kromě něj pouze inženýr Werner Holk a jeden pomocník. Pokus spočíval v přeměně olověných destiček na zlato.

Inženýr Holk pospíchal k laboratoři, ale zdržel ho novinář, dotírající stále novými otázkami. V tutéž dobu zvonil v laboratoři telefon a kdosi zdlouhavě něco vykládal profesoru Achenbachovi. Během těchto dvou minut pomocník vyměnil v reaktoru olověnou destičku, kterou tam vložil profesor, za podobnou, kterou vybalil z novin.

Pokus začal. Napětí se zvyšovalo, ručičky spousty přístrojů stoupaly či klesaly, odevšud se hrnula pára a elektrické výboje. Inženýr a profesor horečnatě poskakovali kolem ovládacího pultu a neustále mačkali spousty knoflíků, páček a vypínačů. Vtom si Holk povšiml, že pomocník stojí dole pod schody a rozčileně něco křičí. Vyběhl za ním - a vtom se ozval výbuch.

Exploze zničila zařízení laboratoře, profesor Achenbach i pomocník byli mrtvi, inženýr Holk byl těžce zraněn. Život

mu zachránila jeho snoubenka Margit, která mu dala svoji krev.

Uzdravený inženýr Holk neustále bádal nad záhadou, proč pokus tak tragicky selhal. Těžce nesl, že tisk očerňoval profesora. Tvrdili o něm, že celý pokus byl neuvážený hazard. Ale Holk věděl, že chyba musela být někde jinde, než v jejich stroji. A že to věděl i pomocník.

Brzy na to přišli za Holkem na návštěvu dva muži. Chovali se značně suverénně, to Holka dráždilo. Nabízeli mu dobře placenou práci u pana Willse, který se ve Skotsku zabývá stejným problémem, jako zesnulý profesor Achenbach. Ukázali dokonce jakousi dokumentaci, ve které Holk poznal dokonalou kopii profesorových prací. Pochopil, že tito muži mají na svědomí smrt profesora Achenbacha i jeho veřejné zostuzení. Proto práci přijal. Chtěl dokázat, že profesor nebyl podvodník, a pomstít jeho smrt. Také si zcela jasně uvědomoval, co by znamenal stroj, přeměňující olovo ve zlato, v rukou bezohledného podnikatele.

Muži odvedli Holka k hydroplánu, který ho hned odvezl k lodi Savarone. Loď hned po jeho příletu zvedla kotvy a vyjela do Skotska. Byla to přepychová soukromá loď pana Willse. Na palubě Holk potkal muže, ve kterém poznal svého bývalého přítele Lüderse. Ten ale přede všemi popíral, že by Holka znal, tvrdil, že se jmenuje Jenkins a je Kubánec. Ale jen do té chvíle, než byli spolu sami. Pak se Holkovi přiznal, že emigroval kvůli nějakému nedorozumění. A litoval toho.

Sluha hned poté dovedl Holka do kanceláře pana Willse. Ten na něj letmo kývl, požádal o strpení a dál diktoval svému sekretáři nějaké nedůležité poznámky. Holk pochopil, že to je otázka prestiže. Frudce vstal, došel ke dveřím a zařval na Willse:"Až budete mít čas, pošlete pro mne." Wills zůstal jako opařený. Takhle s ním ještě nikdy nikdo nejednal. Všichni z něj měli hrůzu a chovali se podlézavě. První kolo Holk vyhrál. Dohodli se.

Wills zavezl Holka do své přepychové vily, kde mu přidělili pokoj. Inženýr zde nechal své věci a hned se dal odvézt do laboratoře. Byla v bývalém dole, 300m pod dnem moře. A byla to dokonalá laboratoř. Všechno bylo nové, moderní. Holk viděl,

že zde jsou zcela jiné podmínky pro bádání, než jaké měli s profesorem. Před ním stála kopie Achenbachova stroje. Jenže nedokonalá. Nedokázali stroj okopírovat tak dokonale, aby fungoval. A právě proto potřebovali Holka.

Inženýr Holk se dal do práce. Chtěl stroj uvést do chodu a dokázat světu, že profesorova myšlenka byla správná. A potom... Pomstu naplánoval společně s Ludersem, který za ním tajně přišel. Bývalý přítel mu měl umožnit útěk, protože byl 1.důstojníkem na lodi Saverone.

Z práce v laboratoři odvolali Holka sluhové a odvezli ho do Willsova domu. Holk netušil, co se děje. Tím víc byl překvapen, že ho nevítal pan Wills, ale jeho krásná dcera Florence. Přiznala se, že ho chtěla poznat hlavně kvůli tomu, že viděla, jak sluhové prohledávali jeho věci. A protože pochopila, že se ho její otec bojí, jako jediného člověka na světě. A dávale najevo, že se jí líbí. Strávili spolu příjemný večer a Holk za celou dobu ani nevzpomněl na Margit.

Druhý den se měl konat ve Willsově domě večírek, na který byl pozván i Holk. Dlouho ve svém pokoji otálel, ale pak tajně z domu odešel a odjel do laboratoře. Jeho tušení bylo správné. Když si byli jisti, že Holk nepřijde, zkoušeli dělníci pod vedením žárlivého inženýra Smithe stroj. Chtěli Holka předběhnout a vyrobit zlato první.

To Holka rozzuřilo. Vyhodil anglického inženýra za ocelové dveře, vypnul jejich ovládání a společně s jediným starým dělníkem spustili stroje. Venku se zatím rozeřvaly poplašné sirény. Večírek byl přerušen a vyděšený Wills i Florence se rozjeli k laboratořím. Dělníci opravili ovládání dveří, ty se otevřely - a za nimi stál strhaný Holk se zatatými pěstmi. Několika kroky došel k vyděšenému Willsovi a vrazil mu do dlaně kus zlata. První kus zlata, vyrobený uměle. Všichni začali jásat a gratulovat Holkovi. Ten si prorazil cestu davem a zamračeně odešel.

Hned druhý den byly senzačního objevu plné noviny v celém světě. Wills vyhlásil, že hodlá zlato vyrábět v průmyslovém měřítku. Už viděl sám sebe, jak z nekonečného přepychu absolutně vládne světu. A svět vřel. Banky hlásily bankrot, na

burzách se zastřelilo pár finančníků, dělníci se bouřili...

I dělníci v laboratoři rozčileně diskutovali, je-li to dobré, vyrábět zlato do kapsy pana Willse. Ale věřili Holkovi- viděli v něm chytrého, pracovitého a dobrého člověka, který s nimi jednal jako se sobě rovnými, na což nebyli zvyklí. Ještě týž večer za Holkem přišla Florence a nabízela mu sňatek. Ale ani vidina manželství s krásnou miliardářkou ho neodradila od jeho cíle.

Před spuštěním stroje, který měl začít chrlit tuny umělého zlata, si neodpustil Wills slavnostní projev, v němž chválil své vlastní neexistující zásluhy. A spokojeně se díval, jak přítomní novináři plní své bloky jeho slovy. Když skončil svůj nabubřelý proslov, promluvil Holk. Klidným hlasem, který se rozléhal v laboratoři, plné úžasných lidí, označil Willse jako vraha a podvodníka. Řekl pravdu o tom, že skutečným vynálezcem transmutačního stroje je profesor Achenbach, který zaplatil Willsovu hrabivost životem. Stejně klidně všechny varoval, že za čtyři minuty vyhodí stroj do vzduchu. Lidé měli zůstat za ocelovými vraty. Holk společně se starým dělníkem spustili stroj a nastavili napětí, které nemohl vydržet. Rozbili pojistky, a aby nešel stroj vypnout a rozběhli se k zavírajícím se ocelovým vratům do bezpečí. Wills, šílený hrůzou, pobíhal po laboratoři a marně se snažil zastavit stroj a zabránit jeho zničení. Ale jeho úsilí porouchalo mechanismus dveří, které se najednou zasekly. Lidí se zmocnila hrůza. Za dvě minuty stroj vybuchne, prorazí dno moře a do laboratoře se vhrne voda. Když ocelová vrata nebudou pevně zavřena, všichni se v chodbách utopí.

Holk společně se starým dělníkem našli žebřík, v blikajícím poplašném světle Holk objevil závadu v mechanismu dveří a v poslední vteřině se dveře přeci jen zavřely a Holk byl vtažen dělníkem do bezpečí. Wills zůstal v laboratoři a zahynul společně se strojem, jež mu měl pomoci ke světovládě.

Inženýr Holk se společně s Lüdersem vrací do Německa. Nadšený dav lidí je vítá. Lüders vystoupí první a je hned obklopen lidmi, kteří mu provolávají slávu v domnění, že je Holk. Ten v skrytu počká, objeme svoji Margit a kvapně odcházejí, než si lidé všimnou omylu. Jako správný hrdina je totiž i skromný.

-ST-

ŘÍŠE ZKÁZY

Jugoslávský film Říše zkázy byl natočen v roce 1977. Režisér Krsto Papić volně vycházel z literární předlohy Alexandra Grina.

Z ubohých domků vycházeli lidé, šli špinavými ulicemi, spojovali se do hloučků. Postávali před dveřmi, na kterých visela cedule s nápisem: Zprostředkovatelna práce. Zanedlouho vyšel ze dveří úředník. Všechny oči se k němu s nadějí otočily. "Nic nemám. Pro nikoho. Snad zítra." Aniž se někomu podíval do tváře, obrátil se a zavíral za sebou dveře. Mladík, choulící se do kabátu, došel ke dveřím a vytrvale se ptal na osud svého románu, který dal minulý týden do vydavatelství. Chvíli se domáhal pozornosti, pak mu úředník vrazil do ruky desky s rukopisem a vyhnal ho. Je to prý dobrý román, ale teď není doba na romány. Lidi chtějí něco jiného, než číst. Město prožívá zlou krizi. Není co jíst, není práce, kanalizace se rozpadá, nic nefunguje...

Ivan s rukopisem pod paží zklamaně odešel. Měl hlad a bylo mu zima. Táhlo mu na krk, neměl šálu. Bez velké naděje zašel do krámku a zkoušel usmlouvat prodavače, aby mu dal něco k jídlu na dluh. Ten nechtěl ani slyšet. Ale majitel krámku se chápavě na Ivana usmál a podal mu balíček v mastném papíru. "A platit to nemusíš. Stejně to tu budu muset za chvíli zavřít. Nikdo už nemá peníze."

Ivan šel domů. V bytě - totiž v mizerném maličkém ledovém pokojíku s vlhkými zdmi - mu bylo líp. Opel se jídlem od uzenáře, seděl na bedničce a prohlížel své tři knihy - jediný a poslední majetek. Do této idylky však vtrhla neúprosná bytná a kvapem vypakovala chudého nájemníka na ulici. Teď už neměl kromě tří knížek vůbec nic.

Zašel na trh, kde podobní zoufalci jako on prodávali to, co jim ještě zbylo. Ale lidé neměli náladu na knihy. Ivan jen

smutně stál, držel své knihy a ze všech stran mu foukalo na krk. Najednou si všiml dívky, která se sem nějak nehodila. Byla hezká a dobře oblečená. V ruce držela velikou knihu se zlatou ořízkou. Fascinovaně k ní došel a dal se s ní do řeči.

Jmenovala se Soňa a bydlela ve městě se svým otcem. Řekla mu své telefonní číslo, které si on zapsal na obálku jedné knihy. Ještě před odchodem mu věnovala svou šálu. Všimla si jeho mrznoucího krku. Ivan se za ní díval. Než se mohl vzpamatovat, nějaký člověk mu podal bankovku a vzal mu knihy z náručí. Ani si nevšiml, kdo to byl. A bylo mu to jedno, měl hlavu plnou Soni.

Večer se uchýlil do nějakého skladiště. Byla tam špína a zima. Neštastně se díval do osvětlených oken, ve kterých se míhaly tančící siluety. Z tančírny se linula vlezlá skřípavá melodie.

Ráno se opět vydal na tržiště. Telefonní číslo na Soňu zapomněl a knihu včera tak náhle prodal. Ale dívka nepřicházela. Jen promrzlí lidé prodávali poslední, co měli. A na hromadě špíny v rohu tržiště drze za bílého dne stála veliká krysa. Udělalo se mu špatně.

Na noc se neodvážil zpět do skladiště. Lehl si v parku na lavičku. Ale než stačil usnout, přiběhl hlídač a vyhánět ho. Ivan vstal a poznal v hlídači svého známého - bývalého uzenáře I ten ho poznal a litoval ho. V parku ho nechat nemohl, přišel by o svůj mizerný plat. Ale nabídl mu, že mu ukáže místo, kde může pár nocí v suchu přespat.

Šli spolu parkem k budově opuštěné banky. Dveře byly zatlučené prkny. V této době nebylo potřeba banky. Hlídač s omluvným úsměvem upozornil, že budou muset jít méně pohodlným vchodem. Zvedl kanálovou mřížku a začal sestupovat. Ivanovi nezbylo, než ho následovat. Ponurými kanály a chodbami došli do skladiště. Válely se tu štosy knih. Podlaha byla špinavá, všude byl prach a poházené papíry. Ale bylo tu sucho a poměrně teplo. Hlídač se rozloučil a odešel.

Ivan postupně procházel opuštěné kanceláře. Usedl na pohovku. Najednou ze skříňky nad jeho hlavou se zaništěním vyletěla krysa a hned zmizela v okolním nepořádku. Strašně se

polekal, ale pak se opatrně do skříňky podíval. Nebyla tam už žádná myš, ale - bochníky chleba, klobásy, sýr... Udivilo ho to. Ale už dva dny skoro nejedl, tak se hltavě pustil do nalezeného pokladu. Přitom mu padl zrak na telefon. Zkusil ho zvednout - k jeho údivu se ozval hlas, který se ho ptal, s kým si přeje mluvit. Vykoktal, že s dívkou Soňou, která bydlí v Kaštanové ulici číslo 97 se svým otcem.

Ve sluchátku se ozval volný tón. Ivan tedy vytočil číslo, které se dozvěděl. Ozval se zadýchaný Sonin hlas. Po několika slovech se odmlčela a rychle hovor ukončila. Ivan se ani nedivil. Ona byla krásná, zřejmě i bohatá - a on...Hladový tulák.

V chmurných myšlenkách si najednou uvědomil, že slyší hudbu. Vlezlou, výskavou muziku. Stejnou jako včera u skladiště. Tiše se plížil po zvuku. Došel na galerii velkého sálu. Všechna světla svítila, dole na parketu tančila spousta lidí, muzikanti hráli skřípavou melodii, kolem stály do řady sražené stoly s bílými ubrusy, na nich spousta jídla a pití...Užasle na to zíral.Zadíval se pozorně na tančící - mnozí z nich byli ohyzdní, měli pod očima chlupy, přední zuby vylezlé, úzké a dlouhé, jako...I chování těch lidí bylo odporné, žrali jako zvířata, zahlédl nechutné prostopášnosti, jako... Už věděl, jako co. Jako KRYSY. Ti lidé byli při pozorném pohledu podobní krysám.

Náhle všechno ztichlo, lidé se zastavili a dívali se jedním směrem. Podíval se taky. Do místnosti vešel muž v černém obleku, doprovázený suitou černých siláků. Lidé se klaněli a křičeli:"Vykupitel, vykupitel přichází!"

Vykupitel usedl na přichystané křeslo, ale tvář měl stále ve stínu. Poslouchal svoje poddané. Ivan moc z toho nepochopil. Ale zaslechl něco o jediném nebezpečném člověku - profesorovi, - bydlí se svou dcerou - Kaštanová 97 - zavraždit - dnes v noci... Trhl sebou a vyjekl. Všichni dole se po něm podívali a rozběhli se za ním. Vykupitel zmizel.Strašný strach Ivana popoháněl, nakonec se mu podařilo pronásledovatelům uprchnout. Ihned se rozběhl do Kaštanové ulice. Vešel do domu s číslem 97 a věděl, že jde pozdě. Rozbité okna, zpřevracený nábytek... Ale nikde ani známky boje, ani mrtvá těla.

Na policejní stanici mu moc nevěřili, nevynadal moc důvě-

ryhodně a to, co tvrdil, bylo příliš fantastické. Ale nakonec se policie i se starostou města šli přeci podívat do banky. Ve velkém sále bylo šero, všude po zemi poházené papíry, nikde ani známka po včerejším plese. I ve skříňce, ze které Ivan jedl, byly staré štosy papírů. Přesvědčovali ho, že se mu to jen zdálo.

Další večer Ivan chodil bezcílně po ulicích. Kuble zaslechl ze sklepní vinárny známou melodii. Vešel dovnitř a usedl ke stolku. Číšník mu hned donesl pití. Ivan se rozhlížel. Na první pohled normální lidé v normální vinárně. Tančí, pijou, baví se. Ale některé tváře jsou pod očima zarostlé, při úsměvu se objevují špičaté zuby... Ivan, povzbuzený lihovinou, se postavil a zařval:"Já vím, kdo jste!" V ten moment ztichla hudba, všichni k němu otočili tváře a vrhli se na něj. "Špicl! Zabte ho!" V poslední chvíli vešel dovnitř vážný muž s plnovousem a zavolal:"Nechte ho, tenhle patří mně!" Hlas byl tak rozkazovačný, že ho všichni uposlechli. Ivan se dvakrát nerozmýšlel a nechal se odvést svým neznámým zachrancem. Nasedli do bryčky. Muž se rozpovídal. Věděl, že mu Ivan nevěří, že se ho bojí a nedivil se.

Představil se jako profesor, Sonin otec. Nebyl tedy mrtev. O plánovaném útoku sám věděl, včas se Soňou uprchli. Bydleli teď v domě svých známých, kteří odjeli na venkov. Vysvětlil Ivanovi, že ti divní lidé jsou vlastně krysy, které za určitých okolností na sebe mohou vzít lidskou podobu. Vykupitelem je habešský potkan. Kdyby zahynul on, bylo by i po jejich moci. Profesor se pokoušel vynalézt nějaký indikátor, který by pro lidi byl neškodný, ale krysy by zabíjel. A potřeboval pomocníka. Proto vyhledal Ivana.

Večer strávil Ivan po dlouhé době v hezkém čistém pokoji, při dobrém jídle se Soňou a jejím laskavým otcem. Když se ho profesor zeptal, zda přijímá nabídku spolupráce, bez rozmýšlení, s pohledem na Soňu, přikývl. Všechno kolem mu v té chvíli připadalo fantastičtější, než předešlá dobrodružství. Klid,přepych, čisto...

Další dny strávil Ivan s profesorem a Soňou v laboratoři, kde se zaučoval a sledoval profesorovy pokusy. Hlavním problémem byl nedostatek chemikálií. Proto další den šli Ivan se Soňou shánět tyto látky. Bylo to nebezpečné, často na sobě cítili podivné pohledy kolemjdoucích, o kterých nevěděli, jsou-li lidmi.

V lékárně zahlédla Soňa na regálu krysu. Udělalo se jí špatně. Ivan ji zavedl do tiché vinárny. Seděli u stolečku, kolem nich tlumený hovor lidí, dívali se si do očí a bylo jim dobře. Nikdo si nevšiml, že na podlaze mezi nohama lidí pobíhá krysa. Najednou vyskočila a zahryzla se Soně do nohy. Ta vykřikla a zbledla. Ivan ji polo v bezvědomí rychle dovlekl domů. Profesor ranku ošetřil a vydezinfikoval. Ale strach je neopouštěl.

Profesor zintenzivnil svoje výzkumy. Věděl, že má málo času, moc krysolidí den ze dne sílila. Jeden z jeho preparátů zkoušeli v laboratoři. Očkovali krysu a vložili k ní do klece jinou. Chvíli se nedělo nic. Pak látka začala působit - očkovaná kryse se zuřivě vrhla na druhou a během okamžiku ji zabila a sežrala. Bylo to odporné divadlo, ale dalo jim naději. Několik očkovaných zvířat šel Ivan večer vypustit u banky do kanálu. Ale sotva agresivní zvířata vypustil, najednou se objevili "lidé" s klacky a krysy umlátili. Výhružně pokročili k Ivanovi. Ten radši nečekal a utekl. Za rohem se k němu vrhla Soňa. Divil se, kde se tam vzala. Ale ona mu nic nevysvětlovala a začala ho divoce líbat. Její ruce mu jezdily po zádech - ke krku - a najednou ho začala surově škrtit. Taktak se její strašné síle ubránil. Soňa se mu vytrhla a než tomu mohl zabránit, skočila přes zábradlí dolů z výšky asi pěti metrů. Ale pád nebylo slyšet. Ivan přiskočil k zábradlí, ale marně se díval dolů. Dívka tam nebyla.

Potlučený Ivan došel domů - zazvonil - a přišla mu otevřít Soňa. Milá, zdrženlivá. Zmínil se o její dvojnici, ale byl příliš unavený, než aby o tom přemýšlel. V noci se probudil a viděl, jak k němu přichází Soňa, krásná a nahá. A až s podivem ženská a vášnivá. Uvědomil si, že má do krve poškrábaná záda. Najednou zaslechli hluk. Oba vyskočili, narychlo se oblékli a vběhli do pokoje. Na zemi ležel umírající profesor se zkrvavenou hlavou. "Když zemře Vykupitel,zničí je to..."

Jediný člověk, který mohl zachránit lidstvo, byl mrtev. Ivan smutně seděl u mrtvého profesora, když zaslechl Sonin výkřik. Vběhl za ní do laboratoře a uviděl dva mrtvé krysidy. Měli lidské tělo, ale obličeje zarostlé ohavnou srstí, krvavé zuby, drapy...Byl to důkaz, že profesor indikátor přeci jen objevil.

Druhý den šli Ivan se Soňou za starostou města. Potřebovali mít spojence a nikomu jinému už nedůvěřovali. Starosta je

vyslechl a pochopením, dohodli se na neurčitém společném postupu. Ale Ivan cítil, že to nestačí. Chtěl jednat. Nebezpečí bylo příliš veliké. Večer společně se Soňou stáčeli profesorův indikátor do lahviček. Několik kanek Ivanovi ukáplo do malé mističky s vodou. Ozbrojen lahvičkami se vydal Ivan opět nebezpečnou cestou do banky. Vylezl na známou galerii a pozoroval tančící krysidy dole. Čekal na příchod Vykupitele. Hotva vešel vztyčil se Ivan na galerii a hodil po něm lahvičku. Ta se rozbila, kapalina vystříkla, ale Vykupitele nezasáhla. Zato krysidi v blízkosti lahvičky se začali svíjet v křečích, obličeje jim děsivě zarůstaly, v okamžiku smrti se jim částečně vracela krysí podoba. Ale Vykupitel prchal. Ivan se rozběhl za ním, mrskal po něm lahvičky, ale stále ho míjel.Honili se večerními ulicemi, kolem postávajících skupinek lidí.Z rozbitých lahviček stříkala kapalina a vyděšení lidé najednou pozorovali, jak se ti, se kterými ještě před chvilkou mluvili, najednou mění a v křečích umírají. Byla z toho panika po celém městě. Lidé, do té doby nic netušící, zjišťovali, že mezi nimi žije spousta krysidů, zcela nepoznaných. Ale zásoby lahviček docházely a Vykupitel stále žil. A prchal. Ivan za ním utíkal, ale ztratil ho z očí. Jen na ulici u kanálu ležel huňatý šedivý plášť. Ivan vrhl za poklop, nevšímal si toho, že se kolem něj shromažďují lidé a udiveně ho sledují. Mezi nimi se objevil i starosta. Ivan se mu svěřil se svou akcí i se svým neúspěchem. Starosta ho laskavě poslouchal, potom zavolal policejní auto a přikázal aby ho odvezli domů. Ivan spokojeně seděl v autě, byl unavený a těšil se domů. Podíval se na policistu, sedícího nalevo od něj. Pak na toho vpravo a najednou pochopil. Ani nebyl překvapen, když auto zastavilo před bankou.

Krysí policisté ho vlekli chodbami. Potkávali strážce, jdoucí opačným směrem, vlekli nahé polomrtvé, ohryzané lidi.

Před Vykupitelem zrovna stál "obžalovaný" člověk. Byl to Ivanův známý, hlídač z parku. Strážci se na něj vrhli, servali z něj šaty a zavřeli ho do klece, kde se na něj vrhlo mračno krys.

Když stráže odvlekly polomrtvého odsouzence, přišel na řadu Ivan. V tu chvíli Vykupitel vyšel ze stínu a ukázal svoji

tvář - tvář starosty. Jediného člověka, jemuž důvěřoval. Starosta-Vykupitel mu s ironií vysvětlil, že krysa může vzít na sebe jen podobu člověka, kterého kousla. Krysí dvojníci jsou od lidí k nerozeznání - jen dvě věci je odlišují: jsou surovější a smyslnější. Starosta se pokřiveně usmál a Ivana polil studený pot. Vzpomněl si na svá poškrábaná záda a teď už věděl, že se miloval s krysou a ne s dívkou, kterou měl rád. Vyškubl se strážím a prchal. Šíleně prchal o svůj život.

Vyběhl na ulici - a tam se k němu vrhla vyděšená Soňa, bledá, uplakaná. "Ivane, nechoď domů, jsou tam...", chtěla se mu vrhnout do náruče. Ale on ucítil její ruce na svém krku. Co na tom, že neškrtí, možná jen zatím neškrtí!
"Už vám nenaletím!" Chytil děvče za krk, trochu ho udivilo, že se tak slabě brání, ale nedbal. Odvlekl ji k zábradlí, přes které nedávno skočila - ona nebo její dvojnice - a hodil ji dolů. Ale tělo bezvládně žuchlo a zůstalo ležet. Ve tváři jí strnul nechápavý výraz. Ivan byl zmatený, zoufalý, nebyl si už ničím jist.

Doma zazvonil, dveře se otevřely - a vítala ho Soňa. Nevěřil jí, vyhýbal se jejím dotykům. Rozběhl se do laboratoře. V horečném spěchu přeléval roztoky do kádinek, ve zmatku mu všechno padalo z rukou. Ve dveřích se objevila Soňa, smyslná a svůdná. V tu chvíli Ivan pochopil, že zabil pravou Soňu, ne její dvojnici, pochopil, že prohrál, že všechno ztrácí smysl. A vtom vešel starosta-Vykupitel. Ivan couval, hmátl za sebou, ale nenašel žádnou zbraň. Nahmátl malou misku s vodou. V tu chvíli si vzpomněl, že mu do ní ukápl indikátor. Vzal ji do ruky a rychle vychrstl její obsah Vykupiteli do obličeje. Ten strnul, začala obvyklá krutá přeměna a křeče.
"Já umírám, ale brzy přijde jiný."

Ivan sedí na lavičce v parku před bankou, zlomený, před očima obraz mrtvé Soni. Zvedne zrak a uvidí na pěšince Soňu. Váhavě se zvedne a potácivě jde za krysím přízrakem k budově banky.

STARKNEST

BLÍZKÁ SETKÁNÍ TŘETÍHO DRUHU

Tento film, ač u nás notoricky známý, byl promítán v kině Ponrepo v rámci cyklu sci-fi filmů Návštěvy cizinců. Důvodem tohoto rozhodnutí bylo hlavně to, že letos vypršela distribuční lhůta filmu. Nadále bude tedy k vidění jen v Ponrepu /bude-li vůbec ještě v provozu/. Druhým důvodem bylo to, že do cyklu zkrátka pěkně zapadl tematicky. V porovnání s předchozími filmy 50.let působil skvěle, což umlčelo zbytek nespokojenců, kteří se bouřili s laciným důvodem, že už film viděli. Přesto, že redakce viděla tento film už počtvrté, nezevšedněl nám, nadále hodnotíme film velice kladně /maximálně s malými výhradami/.

Film Blízká setkání třetího druhu natočil režisér a autor scénáře Steven Spielberg v roce 1977. Dá se říci, že právě tento rok začal kvalitativně novou periodu SF filmů, zahájil jakousi novou vlnu, představovanou nyní hlavně cyklem Hvězdných válek. Režisér Steven Spielberg je u nás velmi dobře známý. Proslavil se svým filmem Čelisti, rekordním, co se zisků týče. Hned jeho další film - Blízká setkání - úspěch zopakoval. A nyní se na Západě těší nemenšímu uznání nový film E.T., který záhy budeme moci ohodnotit i my.

Hrubý námět na scénář Blízkých setkání měl Spielberg na mysli už v roce 1973, tedy před natočením Čelistí, ovšem nečekaný úspěch jeho filmu Shugerland Expres způsobil, že dostal kredit na Čelisti, slibující úspěch. A tak, také na nátlak producentů, manželů Julie a Michaela Fillipsových, námět odložil. Vrátil se k němu hned po dokončení Čelistí. Následovalo pět let práce na natáčení. Spielberg chtěl natočit mimořádný film, kladl důraz zejména na zvláštní efekty. Např. jen natáčení oblak ve filmu zabralo 1 rok /a 1 mil.dolarů/. Celkové náklady dvouhodinového filmu představují 19 mil. dolarů.

Ale ani tak nebyl Spielberg s filmem docela spokojen, v roce 1980 jej dokonce přepracoval, ale u nás jsme viděli původní verzi. Druhá verze filmu se však od první odlišovala jen v .

detailech. Hlavní rozdíl spočívá v přidání tříminutové scény, v níž na konci filmu hlavní hrdina vchází do mimozemské lodi a prohlíží si interiér. Několik scén bylo ubráno, např.konference s despektivním pohledem na UFO problém, a ničení krásné zahrady,téměř šíleným Royem. Také scéna setkání s vojáky se odehrává dřív. A k vyjádření podivuhodného rozpoložení Roye místo scény s bramborovou kaší zprostředkovala scéna, kdy se sprchoval v šatech.

Nová verze byla jen asi o tři minuty delší, ale žádné nové kvality filmu nepřidala, spíšubrala zdařené humorné situace.

Spielbergovou snahou bylo natočit SF, ale klade důraz na realismus a věrohodnost. Dosahuje toho hlavně použitím běžného amerického prostředí, obvyklých /!/ domů, reálných zvuků. Filmoví kritici dokonce tvrdí, že film je na pomezí Science fiction a Science facts.

Ovšem výrazným kledem Spielbergova filmu je to, že nechce zodpovědět všechny otázky, které zde naznačil. Tím se výrazně odlišuje od většiny u nás známých /a vyráběných/ filmů i většiny západní televizní produkce. Moudře usoudil, že není dobré divákovi vše předžvýkat a postavit ho před hotovou věc. A námětů k zamyšlení si ve filmu najde každý, kolik chce.

CLOSE ENCOUNTERS THE THIRD SORT

POUŠŤ SONORA, MEXIKO, SOUČASNOST

Písečnou bouří si razil cestu terénní vůz. Viditelnost byla mizivá, se slyšitelností to v řvoucím větru bylo ještě horší. U plechové chatrče vůz zastavil a vystoupili z něj dva muži. Než se dohodli s vzrušeně gestikulujícími vojáky, dorazila další auta, plná neméně zvědavých mužů. Konečně se našli tlumočníci a ozval se výkřik:"Jsou tu všechna!"
Všichni se rozběhli na plošinu, na níž stála pečlivě seřazená letadla. Neporušená, čistá, fungující letadla s plnými nádržemi. Letadla, pohřešovaná od roku 1945! Kde se tu vzala?Odkud? Kde byla těch třicet let? Kde jsou piloti? Všechny tyhle otázky vykřičel, v marné snaze se něco dozvědět, tlumočník Laughin. Nikdo na ně neodpověděl. Ale věděli, že to je letka z Fort Lenendare, pohřešovaná od cvičného letu z roku 1945.

Na základně byl předešlé noci jen mírně slabomyslný stařík, který řekl jen to, že mu v noci vyšlo slunce a zpívalo mu. Měl tvář sežehnutou sluncem.

INDIANOPOLIS, ŘÍDÍCÍ VĚŽ

Běžný provoz letecké dopravy narušila zpráva posádky letadla Aircast 31 o podivném letounu, který se k nim nebezpečně přiblížil, a až tehrve v okamžiku, kdy se zdála katastrofa neodvratná, podivným manévrem uhnul a vzdálil se. Přestože posádka Aireastu 31 i radar na řídící věži neidentifikovaný těleso jasně zaznamenali, rozhodli se nehlásit UFO. Nevěděli, co o tom říci...

MUNCIE, INDIANA

Starý bílý dům svítil ve tmě, potrhané jen nekonečně hvězdným nebem a melodickým křikem cikád. Všechna okna byla otevřena dokořán a vítr nadouval záclony.

Maličký, asi tříletý Barry, se probudil. Něco nebylo v pořádku. Jeho mechanické hračky v pokoji kolem něj se najednou daly do pohybu. Aniž by je někdo natáhl, nebo nastil. Gramofon spustil dětskou písničku, autíčka jezdila, houkala,naráželo do sebe... Nadšený Barry vylezl z postýlky a slezl po pro něj stále ještě obtížných schodech dolů. Jeho drobounká postavička stála ve dveřích a vyjeveně a pobaveně sledovala řádění kuchyňských robotů a automatů. Stál uprostřed té vší nenechoni telné spouště a smál se.

Jeho matka, Jillian, zaslechla jeho smích a probudila se. Televize hrála, hračky stále ještě samostatně jezdily. Rozespalá přistoupila k oknu a uviděla kloučka, který vyběhl před dům a vesele se smál. Neposlechl matčino volání a utíkal k lesu. Jillian vyběhla za ním, ale nemohla ho najít. Přesto šla nejisto.

Maličkou, umělou krajinkou projíždí dětský vláček, řízený pro potěchu tří dětí nešikovnýma rukama tatínka. Kolize vlá čku s mostem se ukázala nevyhnutelná a tak přišla chvíle obvyklých večerních křiků a proseb ospalých dětí, které nechtějí jít spát.

V tom shonu málem zaniklo zvonění telefonu. Maminka, pohledná Ronnie, chvilku s někým mluvila, pak položila sluchátko s pohledem plným rezignace a zavolala na svého muže:"Roy, volali z elektrárny. Nějaká porucha. Máš tam hned přijet."

Roy se pokouší vzít zprávu samozřejmě, i když on sám nejlépe zná své schopnosti. A neschponosti. Například řídit v noci auto. Ale toužil zlepšit si své postavení v zaměstnání v elektrárně a vycítil šanci. Hned se tam rozjel.

V elektrárně zatím panoval nepopsatelný zmatek. Všechny kontrolky zběsile houkaly a rudě blikaly. Havárie postihla celé široké okolí. Všichni pobíhali, nikdo si nedokázal náhlý výpadek vysvětlit. Proud z vedení unikal, aniž by kdo tušil kudy a kam.

Z celého zmatku opravdu pro Roye vyvstala možnost uplatnit se ve svém oboru a dokázat, že zasluhuje lepší pracovní zařazení. Vyjel tedy s velkým autem s blikajícím pohotovostním světlem na střeše do noci. A samozřejmě se ztratil.

Obklopen mapami, zastavil uprostřed silnice a pátral po orientačním bodě, který by neznačil, že je opravdu na dálnici na Tolono a ne zcela opačným směrem.

Za ním se objevila světla přijíždějícího vozu. Zamával na řidiče, aby jel dál. Ten ho s nadávání předjel.

U přejezdu přes železniční trať se Roy zastavil znovu a hledal číslo této tratě na mapách. Opět ho zezadu oslnila světla. Netrpělivě zamával, a dál pátral v mapě. Světla za vozem se ale začala zvedat. Téměř vzápětí se zběsile rozcinkal varovný železniční klakson a vynadala dvířka poštovních schránek. A následoval hluboký hukot. Nesnesitelná bílá záře osvětlila úsek silnice právě u auta. Roy vyděšeně vystrčil hlavu z okénka a uviděl podivné těleso, stojící ve vzduchu nad jeho autem. Strachem zpocený se stulil do auta, kde kolem něj následkem neznámé síly létaly mapy, telefonní sluchátko, různé drobnosti. Ale všechno utichlo tak náhle, jak začalo. Roy ještě chvíli v vyděšeně seděl a poslouchal to ticho, rušené jen křikem cikád a vzdáleným hřměním. Pak rychle nastartoval auto a jel směrem, kterým zmizelo letící těleso. Prudce vjel do zatáčky a teprve v poslední chvíli spatřil malého Barryho, stojícího právě upro-

střed silnice. Dupl na brzdu, ale katastrofě by tím nezabránil. Naštěstí Jillian včas postřehla hrozící nebezpečí, bez rozmýšlení skočila před auto, chytila dítě a skočila s ním do příkopu. Vyděšený Roy vyběhl z auta, ale když viděl, že je všechno v pořádku, uklidnil se. Všichni v tu chvíli pocítili neznámé vzrušení, čekali a nevěděli na co. Dívali se na nebe, poseté neuvěřitelným množstvím hvězd. A pak se objevili. Celá řada strojů, letících ve formaci nad silnicí se jim přehnala nad ustrašenými hlavami. Roy neváhal, okamžitě skočil do auta a vyrazil za nimi. Nevěděl proč, ale cítil nutkání, chtěl se dozvědět víc. Brzy ho dohnalo pár policejních vozů. Společně se hnali za "letkou", ale beznadějně. Stroje se brzy odlepily ze silnice a prudce změnily směr i rychlost. Zmizely.

Vzrušený Roy přiběhl domů, všude rozsvítil, začal budit rozespalou Ronnie i děti, chtěl se s nimi podělit o své dojmy. Naložil vyděšenou rodinu do auta a jel s nimi k zatáčce. Ale neviděli už nic.

Ráno Roy s údivem zjistil, že má jednu tvář spálenou jako od slunce. Půl tváře měl normálně bledé, půl doruda osmahlé. To jak vykoukl z okénka auta na letící záhadu. To jediné potvrzovalo jeho noční dobrodružství. Ale hned ráno telefonovali z elektrárny, oznamovali Royovi, že je propuštěn. Totálně zklamal. Nadřízené i svou ženu. Ale jeho se to příliš nedotklo. Fascinovaně zíral na tvar homolky krému, na cíp polštáře, a věděl, že to něco znamená. Ale netušil co. Něco měl udělat, nevěděl co ani proč. Byl z toho zmatený.

Večer opět čekal u známé zatačky. Byla tam i Jillian s Barrym, přišli i jiní lidé, kteří byli včera náhodnými svědky kontaktu. Všechny je to tam táhlo. A podívaná se opakovala. Druhý den všichni tito lidé, které vybrala jen náhoda, s údivem pozorovali homolovité tvary a v hlavě se jim honila melodie, pět tónů.

Jillian malovala podivné příkré skály, malý Barry vyťukával melodii na svém dětském piánku. Ani jeden nevěděl, co je k tomu nutí. Jillian s povzdechem šla vyhodit štos pomalovaných papírů do popelnice. Pak s údivem pohlédla na nebe. Podivné mraky se seskupovaly, setmělo se - a náhle z nebe vyšlehla pru-

ská rudá záře. Vyděšená Jillian vběhla do domu, zpozavírala okna i dveře, tiskla k sobě Barryho, který se tím vším prostě dětsky bavil. Přebytek neznámé energie zapínal elektrické přístroje a zvenčí se linula narudlá záře. Maličký Barry nedal na matčinu hrůzu a beze strachu jí vyklouzl a vylezl malým otvorem pod dveřmi ven. Zoufalá Jillian vyběhla před dům, ale dítě zmizelo. A s ním i mračna.

Na konferenci se s odborníky - ufology sešli téměř všichni náhodní známí ze zatáčky. Přišla i uplakaná Jillian, i Roy se ženou. Ale výsledek byl smutný. S neprostým despektem byly zavrženy všechny argumenty, svědčící pro návštěvu mimozemských bytostí. Roy zamyšleně čmáral na noviny tvar, který mu nedal spát. Horu se strmými svahy.

Doma Roy k údivu celé rodiny sebral dětem plastelínu a hnětl z ní horu. Choval se velice podivně, Ronnie se začala obávat, že se docela zbláznil. A nebylo divu. I Roy se sám svému chování divil. Rozhodl se, že s tím skoncuje. Přestane patlat nesmysly a začne zase vážně a normálně žít. Rozmáchl se a chtěl odtrhnout z podložky pracně usochanou horu. Podařilo se mu jen ulomit jí špičku. Ale v tom okamžiku věděl, že je to ono.

Ráno Ronnie probudily divné zvuky. Podívala se z okna a zděsila se. Roy pobíhal po zahrádce jejich vilky, vytrhával keře i s kořeny a házel je na hromadu. Přidal i plůtek, za kterým sousedka chovala okrasné ptáky, sebral popelářům popelnici. A to všechno začal házet oknem do kuchyně. V té chvíli ale už sousedé postávali kolem a zírali na to divadlo. Ronnie popadla děti, ještě v pyžamu je nastrkala do auta a odjela. Přesvědčená, že Roy beznadějně zešílel.

A Roy si tak opravdu počínal. Naházel okénkem do kuchyně i cihly, písek, potom i sebe samého. A zavřel se v bytě. Ze všeho materiálu pak v obýváku sochal. Nevěděl co, nevěděl proč. Ale cítil, že je to ono. Vytvořil obrovskou horu se strmými svahy a jakoby odříznutým plochým vrcholem.

DHERMASALEM, SEVERNÍ INDIE

Davy lidí ve žlutých a bílých sárí utíkají ulicemi za svým vůdcem, poklekají a zpívají podivnou melodii. Melodii z pěti

tónů. "Ajá - ajato." Zpívají melodicky, mocně a přesvědčeně. Francouzský sociolog Pierre Lacombe se ptal jejich vůdce, kde ti lidé slyšeli tuto melodii. Ten cosi zavolal a v tom okamžiku se zvedl les rukou, ukazujících vzhůru, do nebe.

OBSERVATOŘ

Skupinka mužů se tísnila kolem stroje, který neustále a bez souvislostí psal stále stejné řádky, dlouhé sloupce čísel, kterým nikdo nerozuměl. Bylo to zachycené vysílání kosmických návštěvníků. Ale co chtěli říci, to nikdo nevěděl. Padaly nesmyslné hypotézy. Tlumočník Laughin se chvilku díval na čísla, která mu něco připomínala. Pak se ozval. Zpočátku nesměle, pak s jistotou prohlásil, že čísla znamenají geografickou šířku a délku. Všem to vyrazilo dech. Bylo to prosté. A tak se na globusu rozjely dva prsty a setkaly se na místě Devil Toweru ve Wyomingu.

Hned se rozjely přípravy. Připravili evakuaci okolí Devil Toweru pod falešnou záminkou, že je oblast ohrožena jedovatým plynem z havarovaného transportu. Do velkých aut nastupovali muži a ženy v rudých stejnokrojích. Všichni se vydali na místo.

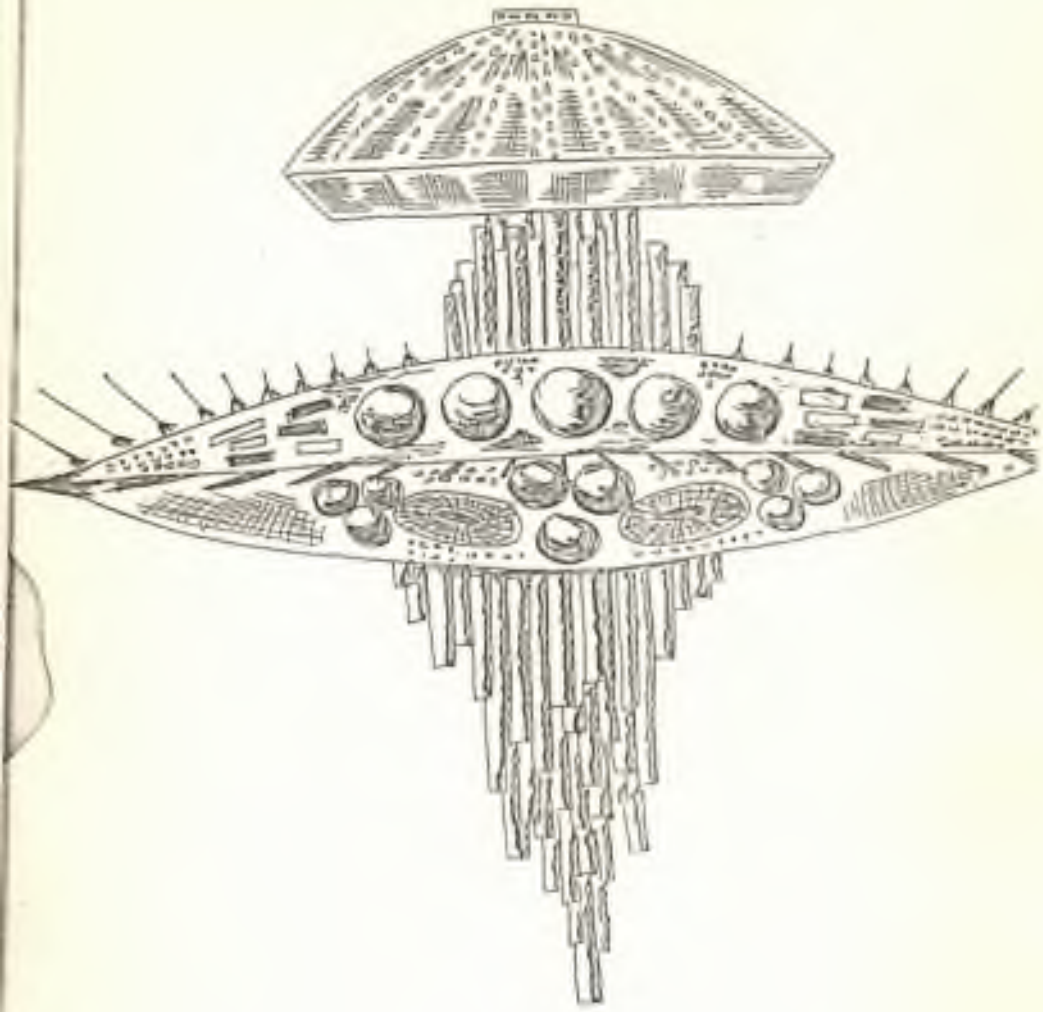
Roy dlouze telefonoval s manželkou. Přemlouval ji k návratu. Sliboval hory doly, přitom nepřítomně sledoval puštěnou televizi. Ronnie samozřejmě vztekle praštila sluchátkem. Zničený Roy se zadíval pozorněji na televizi, kde právě byla reportáž z Wyomingu. Evakuovali celé oblasti, údajně ohrožované jedovatým plynem. A vtom se na obrazovce objevil Devil Tower. Roy na něj nechápavě vytřeštil oči. Pak se podíval stranou na své dílo - bylo to přesná kopie této monumentální hory. A přitom si byl jist, že ji nikdy předtím neviděl. Pohled do něj vlil nové síly. Čistě se oholil, oblékl a rozjel se - směr Wyoming.

Na své cestě ale brzy narazil na zátarasy. Vojáci nekompromisně odháněli příchozí, organizovali evakuační akci. V davu, cpoucím se do vlaku, zahlédl Roy i Jillian. Prodrali se k sobě davem vyděšených lidí a šťastně si padli do náručí. Nevěřili vojenskému humbuku o plynu, ale přesto si koupili plynové masky a párek holubů v kleci. Sedli společně do Royova auta

a vyrazili zakázanou cestou k hoře. Zátarasy je nezastavily, řítili se po loukách mimo silnici. A ke svému údivu viděli podél cest ležet dobytek. Znervózněli. Že by na té plynové hysterii přeci něco bylo? Ale holoubci klidně seděli na bidýlkách. Sotva zahlédli v blízkosti hory, byli zastaveni oddílem vojáků v plynových maskách. Přinutili je okamžitě obléci plynové masky a vyvlekli je ven. Jeden z vojáků vyndal z auta i klec s holoubky, kteří bez života leželi na dně klece. Roye i Jillian zavřeli každého do jiného auta. Roy se v něm setkal s francouzským sociologem Lacombem a jeho tlumočníkem Laughinem. Ptali se, proč sem přijel. Těžko jim mohl odpovědět. Když mu ukázali obrázky známé skály, rozesmál se a řekl jim, že něco podobného má doma v obýváku. Ale udivilo ho, že i jiní lidé trpí stejnou posedlostí jako on.

Roye zavedli do helikoptéry, kde čekalo jedenáct lidí v plynových maskách na deportaci. Mezi nimi i Jillian a další známé tváře lidí ze zatáčky. Roy si dodal odvahy a strhl si z obličeje masku. Nadechl se - a nic se nestalo. Ostatní to zmátlo. Jillian i ostatní začali váhavě sundavat masky. Roy chytil Jillian za ruku a vyběhli z helikoptéry, čekající na odlet. Za nimi vyběhl ještě jeden muž - Larry. Další už byli zadrženi vojáky. Tři uprchlíci utíkali k hoře a s vypětím všech sil šplhali nahoru. Vojáci je marně pronásledovali, nenašli je. Ale nevzdali se. Letadla kroužila kolem hory a rozprašovala uspávací prostředek. Pomalý Larry zůstal pozadu a zasažen práškem usnul na kameni. Roy s Jillian se společně drápali nahoru a prchali před mračny uspávadla i kužely světla pátrajících letadel. Pozdě v noci pátrání skončilo. Když se Roy s Jillian odvážili dolů, zahlédli s údivem osvětlenou runway, řídící věž a všude spoustu pobíhajících lidí v bílých kombinézách. Něco se chystalo. A jen oni dva věděli, že to je ono. Že sem byli pozváni. Právě sem a právě dnes.

Zanedlouho se nad vrcholem hory přehnala letící tělesa. Jiná zkoumala přistávací dráhu. Lidé, ač připravení na něco podobného, přeci ztráceli dech. Po chvíli klidu se ozval ohlušující rachot a nad horou se objevilo obrovské svítící těleso, jako světélkující dort. Obrovská kosmická loď majestátně přistávala před zraky užaslých a nadšených lidí. První přímý kontakt lidí s vesmírnou návštěvou začal.

"Domluva" začala hudebně - pomocí oněch pěti tónů, melodie, vsugerované některým lidem. A pak se konečně otevřel vstup do lodě a z ní do prudkého světla vyšli udivení lidé v leteckých kombinézách. Byli to ztracení piloti letadel ze Sonorské pouště. Byli všichni - a nezestárli. Za nimi vyšli z lodě jiní lidé - různých národností a různého věku. A mezi nimi vyběhl i maličký Barry. Hned se k němu rozběhla Jillian, plačící štěstím. A za lidmi vyšli i Oni. Holé subtilní bytůstky s hlubokýma očima a dlouhými prsty.

Pierre Lecomb přistoupil k Royovi, podal mu ruku."Závidím vám!" Pak ho odvedl do jakési místnosti. Mezitím se konala slavnostní mše/!/ na rozloučenou, které se účastnili muži a ženy v červených kombinézách. A když vycházeli ven, přidal se na konec jejich řady i Roy, oblečený do stejné kombinézy. A právě on první přistoupil ke skupince bytůstek, které ho hned zvědavě začaly ohmatávat. On jediný z "pozvaných" měl to štěstí, že se na schůzku dokázal dostavit.

Jillian mezitím s Barrym poodešla do pozadí a se slzami v očích sledovala, jak mimozemšťané i s vybranými lidmi i s Royem nastupují do létajícího stroje. Plakala , smála se a mačkala spoušť fotoaparátu. A maličký Barry mával za odlétající lodí, podobnou obrovskému svítícímu dortu.

Sterknest

SVĚTELNÉ ROKY - Časopis pro problematiku science-fiction.Vydává Scifia of C.A.P.&company KSPVTU v nakladatelství Bellatrix. Příspěvky posílejte na adresu nakladatelství. Příspěvky nesmí být bez souhlasu redakce zasílány do jiných časopisů.Za původnost, věcnou i jinou správnost příspěvku zodpovídá autor.Nevyžádané rukopisy se nevracejí.Objednávky vyřizuje výhradně nakladatelství Bellatrix.Veškerá autorská práva jsou vyhrazena.Pořizování kopií je přísně zakázáno,přetisk povolenpouze se souhlasem redakce, autorů a s přesným udáním pramenů.Odběratelé odpovídají v plné síři za dodržování a zachování všech práv,zákazu rozmnožování a přetiskování.Pouze pro uzavřený okruh čtenářů.Číslo bylo dáno do tisku 4.ledna 1985.Vyšlo v červenci 1984. Náklad 4 výtisků.

Printed in Srtar

© STARKNEST 1984

